



WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPLAŃSKI

Sanctifica eos in veritate. Joan. 17, 17.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, M. Magdaleny 4 (Kurja Metropolitalna)

Konto P. K. O.: Nr. 700.255 — „Wiadomości Archid. Wileńskie“ — Wilno

Konto P. K. O.: Nr. 700.262 — „Kurja Metropolitalna Wileńska“ — Wilno

Prenumerata: rocznie 10 złotych, półrocznie 5 zł., numer pojedynczy 50 groszy

Ogłoszenia: $\frac{1}{2}$ strony 40 zł., $\frac{1}{4}$ strony 20 zł., $\frac{1}{8}$ strony 10 zł., $\frac{1}{16}$ strony 5 zł.

Rok XIII Wilno, dn. 10—25 sierpnia 1939 r. Nr. 15-16

TREŚĆ ZESZYTU.

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Penitencjarja Apostolska. Dekret o błogosławieństwie papieskiem drogą radiową.
Kongregacja św. obrzędów. Przepisy, które zachować należy w zwykłych procesach,
dotyczących spraw historycznych.

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO

Nowe rozgraniczenie parafij Hermanowicze — Szarkowszczyzna. Ruch personalny.

ZARZĄDZENIA PRAWNO - PAŃSTWOWE

Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia
5 czerwca 1939 r. (Nr. II P-3524/39) o egzaminie praktycznym na nauczycieli
religji rzymsko - katolickiej publicznych szkół powszechnych. — Okólnik Nr. 37
z dnia 14-go czerwca 1939 roku (II P-3137/39) w sprawie kwalifikacji osób
duchownych do nauczania religji rzymsko - katolickiej w szkołach powszechnych.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Koła rekolekcyjne przy kościele. X. Aleksander Piotrowski C. SS. R. — Ś. p. Ks.
Kan. Franciszek Sokołowski. Ks. K. Z. — Ś. p. Ks. Dziek. Paweł Szepecki Ks. B. M.

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI: Sprawozdanie z działalności Koła Wileńskiego
Związku Polskiej Inteligencji Katolickiej.

Z piśmiennictwa.

Papież Leon XIII. Encyklika Rerum Novarum w kwestji społecznej o położeniu robotników. Wydanie nowe, str. 74. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków, cena 60 gr.

Nieśmiertelna encyklika „Rerum Novarum”, będąca podstawą nowożytnej socjologii katolickiej, należy do podręcznych tektów, bez których nie mogą się obejść ani redaktorzy, ani kierownicy stowarzyszeń Akcji Katolickiej: konieczna jest w seminarjach uniwersyteckich podręcznych, a nawet bibliotekach licealnych. I dlatego Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy wypuściło nowe, doskonale wydanie polskiego przekładu tej encykliki, w większym formacie, na grubszym papierze, dnem czcionkami. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło to wydanie dla bibliotek licealnych.

Emil Fiedler. Nowy człowiek. Dwanaście szkiców na temat ducha nowego pokolenia. Przekład z niemieckiego. Str. 174. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków, ul. Kopernika 26. Cena br. zł. 2.40, opr. zł. 3.20.

Ks. Fiedler należy do najwybitniejszych i najbardziej oryginalnych autorów katolickich współczesnych Niemiec. Wszystkie jego książki są jednym wielkiem, do głębi przejmującym i bezkompromisowym wołaniem o odrodzenie współczesnej duszy, o wyciągnięcie wszystkich konsekwencji z boskiej nauki Chrystusa. Za tę swoją bezkompromisowość katolicką Autor zapłacił przymusowym wygnaniem z ojczyzny, a jego książki są w Niemczech surowo zakazane. Świeżo wydana w polskim przekładzie książka p. t. „Nowy człowiek” mówi o duchu, który powinien ożywić nowego człowieka, człowieka przejętego, przepełnionego Chrystusową miłością, katolika bez kompromisów i zastrzeżeń. Silnej, twardej treści odpowiada równie silny, zniewalający, miejscami wspaniały, druzgocący wprost styl i język Fiedlera; umie on jednak z patosu najszlachetniejszego przechodzić w liryczny wprost nastrój i pieścić słowami miękkiemi, poetycznemi. Słowem „Nowy człowiek”, to książka niezwykła, przepiękna treścią i formą i dlatego winna znaleźć gorące przyjęcie u tych, co myślą, walczą i wierzą.

GDY SKARŻYSZ SIĘ NA CHORY ŻOŁĄDEK, stosuj STOMACH BONIFRATERSKI

wyrobu Laboratorium O. O. Bonifratrów w Wilnie i opatentowany przez Ministerstwo Op. Społ. Nr. rej. 1970. — Łeczy on skutecznie katar żołądka i kiszek, wątroby, zapobiega bólom głowy, pobudza apetyt, ułatwia trawienie i chroni od złej przemiany materji.

do nabycia w aptekach i składach aptecznych.

Wytwórnia i główny skład:

Apteka Zakładowa O. O. Bonifratrów w Wilnie, Pl. Napoleona 6.

„RUROSAN” WŁAŚCICIEL INŻYNIER **WENANCJUSZ ŁACIŃSKI**
Wilno, ul. Zawalna 36. — Telefony: 17-89, 5-05, 28-99.

Poleca — ARTYKUŁY: wodociągowo-kanalizacyjne; BUDOWLANE: cement, gwoździe, papa, okucia do pieców, kuchen, okna żelazne; TECHNICZNE; ROLNICZE: pily, noże do sieczkarni, łopaty, łańcuchy; ŻELAZO.

Ceny hurtowe, przy wagonowych zamówieniach dodatkowe rabaty.



WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Sanctifica eos in veritate. Joan. 17, 17.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, M. Magdaleny 4 (Kurja Metropolitańska)
Konto P. K. O.: Nr. 700.255 — „Wiadomości Archid. Wileńskie“ — Wilno
Konto P. K. O.: Nr. 700.262 — „Kurja Metropolitańska Wileńska“ — Wilno

Prenumerata: rocznie 10 złotych, półrocznie 5 zł., numer pojedynczy 50 groszy
Ogłoszenia: $\frac{1}{4}$ strony 40 zł., $\frac{1}{2}$ strony 20 zł., $\frac{1}{4}$ strony 10 zł., $\frac{1}{8}$ strony 5 zł.

Rok XIII Wilno, dn. 10 — 25 sierpnia 1939 r. Nr. 15-16

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

PENITENCJARJA APOSTOLSKA.

Dekret o błogosławieństwie papieskiem drogą radjową.

Od dłuższego czasu z wielu stron napływały prośby do Stolicy Św. aby ci, którzy nie mogą być obecni w czasie udzielania przez Ojca Św. błogosławieństwa apostolskiego wraz z odpustem zupełnym, mogli uzyskać ten odpust, jeżeli w pobożnem usposobieniu otrzymują to błogosławieństwo drogą radjową.

Po dojrzałej i pilnej rozwadze niżej podpisany Kardynał Wielki Penitencjarz na audjencji w dniu 10 bieżącego miesiąca i roku przedłożył tę sprawę Ojcu Św. Najwyższy Pasterz zaś, wysłuchawszy zdania Kardynała Penitencjarza, gorąco pragnąc, by to, co postęp czasów dzięki badaniom naukowym wprowadził, służyło też zbawieniu dusz ludzkich, raczył postanowić i zacydować, iż zarówno obecni na błogosławieństwie Ojca Św., udzielanem Urbi te Orbi, jak i nieobecni, gdziekolwiekby się znajdowali, jeżeli drogą radjową w pobożnem usposobieniu otrzymują to błogosławieństwo, mogli zyskać odpust zupełny na zwykłych warunkach.

Nakazał również Jego Świątobliwość, by niniejszy dekret publicznie został ogłoszony.

Znosi się zarazem wszelkie przeciwne dekrety, nawet godne szczególnej wzmianki.

Dan w Rzymie, w siedzibie Św. Penitencjarji, dnia 15 czerwca 1939 roku.

L. Kard. Lauri, Wielki Panitencjarz.

S. Luzio, Regens.

(A. A. S. 15 lipca 1939 r. Nr. 8).

KONGREGACJA ŚW. OBRZĘDÓW.

Przepisy, które zachować należy w zwykłych procesach, dotyczących spraw historycznych.

Ojciec św. Pius XI, powodowany troskliwością w sprawach beatyfikacyjnych i kanonazycyjnych sług Bożych, uważał za stosowne zmienić dawny zwyczaj i porządek postępowania sądowego, zwłaszcza w rzeczach, dotyczących badania i dochodzenia; co we właściwym czasie ustalone zostało na podstawie „*Motu proprio*“ z dnia 6 lutego 1930 roku. Wobec tego dla należytego wykonania woli Najwyższego Pasterza, zgodnie z samym przyrodzonym biegiem rzeczy i doświadczeniem, zdało się nieodzownem postawić odpowiednie przepisy, które ściśle na przyszłość mają być stosowane w procesach zwyczajnych, prowadzonych w sprawach historycznych. W tym celu też Św. Kongregacja Obrzędów, mając na uwadze odpowiednie kanony Kodeksu Prawa Kanonicznego, dołącza osobne następujące zarządzenia:

1. Zanim proces się rozpocznie, Ordynariusz po uprzednim porozumieniu się z promotorem wiary czyli fiskalisem, niech utworzy komitet z trzech członków, znanych ze swej umiejętności stosowania metod historycznych i badań archiwalnych. Do nich należy ścisły obowiązek zebrania wszelkich źródeł pisanych, dotyczących życia, cnót lub męczeństwa, dawnej opinii świętości lub męczeństwa, albo też o czci, zdawna słudze Bożemu oddawanej.

2. Jeśli sługa Boży należał do jakiejś rodziny zakonnej, dwaj członkowie Komisji nie powinni należeć do tejże zakonnej rodziny.

3. Członkowie Komisji powinni występować w charakterze „świadków z urzędu” zarówno w procesie, mającym na celu badanie dokumentów pisanych, w którym złożą pisma Sługi Bożego, przez siebie zebrane, jak również w procesie o opinii świętości, cnót lub męczeństwa i cudów. W pierwszym z tych procesów do nich będzie należało wyliczyć i szczegółowo opisać badania, osobiście przeprowadzone. Nadto pod przysięgą winni stwierdzić: 1) że wszelkie badania przeprowadzili i wszystko zebrali, cokolwiek mogło mieć jakikolwiek związek ze sprawą Sługi Bożego; 2) i że żadnego dokumentu ani tekstu nie sfałszowali ani nie uszkodzili. Ciż sami świadkowie winni być również zbadani w rzeczach, odnoszących się do autentyczności i powagi poszczególnych dokumentów i przytoczonych ustępów.

4. Wszyscy świadkowie w odpowiedziach na pytania i na szczegóły, dotyczące życia, cnót, dawnej opinii świętości lub męczeństwa albo czci, oddawna praktykowanej, niech opuszczają te wiadomości, które zaczerpnęli tylko z czytania świadectw pisanych.

Przepisy te Ojciec św. Pius XI na audjencji dn. 4 stycznia 1939 r. udzielonej niżej podpisanemu Kardynałowi, S. K. O. Prefektowi, potwierdził i polecił je wszystkim, do kogo należy, ściśle zachować. Bez względu na jakiekolwiek sprzeczne rozporządzenia.

Rzym dnia 4 stycznia 1939 r.

C. Kard. Salotti, prefekt.

L. S.

A. Carinci, sekretarz.

(A. A. S. 1939 r. Nr. 11, pag. 174).

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

Nowe rozgraniczenie parafij Hermanowicze—Szarkow szczyzna.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI

Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS-METROPOLITA VILNENSIS
S. Th. M.

In perpetuum rei memoriam.

Incolae loci Ruczej precantes Nos advenerunt, ut propter nimiam distantiam a propria ecclesia parochiali in Hermanowicze propiori ecclesiae parochiali in Szarkow szczyzna adscribi valerent.

Facta super statu rerum diligenti inquisitione, auditis quorum interest, Nos, ad quos spectat, ne Christifideles gregis Nobis

concrediti in perceptione Sacramentorum et in adimplendis aliis religiosis officiis suis aliquod detrimentum patiantur, auctoritate Nostra ordinaria ad normam can. 1427 dictum pagum Ruczej ab ecclesia parochiali in Hermanowicze seiunctum et parociae Szarkowszczyzna adscriptum esse declaramus et statuimus.

Quorum in fidem etc.

Datum Vilnae, d. 1. VII. 1939 an. N. P.-769/39.

J. Ostreyko

Pro Curiae Cancellario.

†*R. JAŁBRZYKOWSKI*

Archiepiscopus - Metropolita.

RUCH PERSONALNY.

Na mocy zarządzenia J. E. Ks. Areybiskupa-Metropolity w składzie osobistym Duchowieństwa zaszły następujące zmiany:

Ks. Bolesław Helmer, proboszcz w Downarach, mianow. prob. w Mo-sarzu, 19. VI. 1939 r. N. O-330/39;

Ks. Henryk Sebolewski, proboszcz w Usnarzu, mian. prob. w Downarach, 19. VI. 1939 r. N. O-331/39;

Ks. Ludwik Kłuk, administrator w Trokach, mianowany proboszczem w Trokach, 1. VII. 1939 r. N. O-365/39;

Ks. Adam Bakura, wik. w Łyntupach, mianowany wik. w Krynpiu, 28. VII. 1939 r. N. O-429/39;

Ks. Mieczysław Przemieniecki, mian. wik. w Kuźnicy, 1. VII. 1939 r. N. 441/39;

Ks. Adolf Jaroszek, wik. w Goniądzu, mianow. wik. w Mścibowie, 4. VII. 1939 r. N. O-448/39;

Ks. Jan Czarniecki, wik. w Dąbrowie, mian. wik. w Szydłowicach, 4. VIII. 1939 r. N. O-449/39;

Ks. Antoni Zabielski, wik. w Dąbrowie, mianow. wik. w Goniądzu, 4. VIII. 1939 r. N. O-450/39;

Ks. Piotr Boryk, wik. w Janowie, mian. wik. w Korycinie, 4. VIII. 1939 r. N. O-451/39;

Ks. Antoni Komosa, wik. w Sucho-woli, mianowany wikar. w Janowie, 4. VIII. 1939 r. N. O-452/39;

Ks. Zygmunt Szewczyk, wikary w Krynkach, mian. wik. w Suchowoli, 4. VIII. 1939 r. N. O-453/39;

Ks. Adam Baranowski, wik. w Wor-nianach, mian. wik. w Trzciannem, 4. VIII. 1939 r. N. N-455/39;

Ks. Paweł Bartoszewicz, wikary w Mścibowie, mian. wik. w Wasil-kowie, 4. VIII. 1939 r. N. O-456/39;

Ks. Konstanty Gajewski, wikary w Wojstomiu, mian. wik. w Ejszyszkach, 4. VIII. 1939 r. N. O-457/39;

Ks. Józef Kłacz, wik. w Ejszyszkach, mianowany wik. w Naczy, 4. VIII. 1939 r. N. O-458/39;

Ks. Konstanty Molis, wik. w Kal-warji, mian. wik. w N. Poboście, 4. VIII. 1939 r. N. O-459/39;

Ks. Euzebjusz Ciołkowski, wik. w Naczy, mian. wik. w Łyntupach, 4. VIII. 1939 r. N. O-460/39;

Ks. Bronisław Wąsowicz, wikary w Słonimie, mian. wik. par. ŚŚ. Ap. Filipa i Jakóba w Wilnie, 4. VIII. 1939 r. N. O-461/39;

Ks. Feliks Soroko, wik. w Wasil-kowie, mianowany wik. w Dąbrowie, 4. VIII. 1939 r. N. O-462/39;

Ks. Stanisław Bielawski, neopresb. mian. wik. w Koleśnikach, 4. VIII. 1939 r. N. O-463/39;

Ks. Witold Szymczukiewicz, miano-wany wik. w Kalwarji, 4. VIII. 1939 r. N. O-464/39;

Ks. Lucjan Chmielowiec, mianow. wik. w Wołkołacie, 4. VIII. 1939 r. N. O-465/39;

Ks. Marjan Rusakowicz, mianow. wik. w Mejszagole, 4. VIII. 1939 r. N. O-468/39;

Ks. Kazimierz Grochowski, mian. wikar. w Słonimie, 4. VIII. 1939 r. N. O-469/3;

Ks. Albert Nowicki, mianowany wik. w Wojstomiu, 4. VIII. 1939 r. N. O-470/39;

Ks. Feliks Karpiński, mianowany wik. w Gudohajach, 4. VIII. 1939 r. N. O-471/39;

Ks. Hipolit Chruściel, mianowany wik. w Wornianach, 4. VIII. 1939 r. N. O-473/39;

Ks. Władysław Maćkowiak, mianowany wik. w Ikaźni, 4. VIII. 1939 r. N. O-474/39;

Ks. Wincenty Strzeżniewski, mian. wik. w Sobotnikach, 4. VIII. 1939 r. N. O-475/39;

Ks. Mieczysław Skrobot, mianow. wik. w Krynkach, 4. VIII. 1939 r. N. O-476/39;

Ks. Alojzy Tomkowicz, mianow. wik. w Dąbrowie, 4. VIII. 1939 r. N. O-477/39;

Ks. Stanisław Kuczyński, mianowany wik. w Świrze, 4. VIII. 1939 r. N. O-478/39;

Ks. Emiljan Wojtach, wik. w Korycinie, mian. wik. par. po-Bernardyńskiej w Grodnie, 4. VIII. 1939 r. N. O-484/39;

Ks. Czesław Matusiewicz, mianowany pref. szkół w Prozorokach, 11. VIII. 1939 r. N. O-487/39;

Ks. Aleksander Grabowski, prefekt w Dziśnie, mianowany, pref. szkół w Postawach, 11. VIII. 1939 r. N. O-488/39;

Ks. Stanisław Żuk, admin. w Budstawiu, mian. pref. szkół w Budstawiu, 11. VIII. 1939 r. N. O-489/39;

Ks. Justyn Saul, prefektem szkół w Budstawiu, mianowany prefektem szkół w Landwarowie, 11. VIII. 1939 r. N. O-490/39;

Ks. Nikodem Dubrowka, pref. szkół w Baksztach, mian. pref. szkół w Oszmianie, 11. VIII. 1939 r. N. O-491/39;

Ks. Piotr Pupin, mian. prefektem szkół w Mołodecznie, 11. VIII. 1939 r. N. O-492/39;

Ks. Antoni Bańkowski, pref. szkół w Rakowie, mian. pref. szkół w Zelwie, 11. VIII. 1939 r. N. O-493/39;

Ks. Alfons Rotkiewicz, pref. szkół w Landwarowie, mianowany. pref. szkół w Baksztach, 11. VIII. 1939 r. N. O-494/39;

Ks. Władysław Małachowski, wik. par. po-Bernardyńskiej w Grodnie, mian. wik. w Nowej Wilejce 11. VIII. 1939 r. N. O-495/39;

Ks. Henryk Ćwilewski, wikary w N. Wilejce, mian. wik. w Wołkowysku Centralnym, 11. VIII. 1939 r. N. O-496/39;

Ks. Józef Paszkuć, mianow. pref. szkół w Rakowie, 11. VIII. 1939 r. N. O-497/39;

Ks. Józef Plewa, mianowany wik. w Ławaryszkach, 11. VIII. 1939 r. N. O-499/39;

Ks. Stanisław Baranowski, mian. wik. w Krzemienicy, 12. VIII. 1939 r. N. O-500/39;

Ks. Julian Kołb-Sielecki, mian. wik. w Suchowoli, 11. VIII. 1939 r. N. O-501/39;

Ks. Stanisław Zubkowicz, mian. wik. w Raduniu, 12. VIII. 1939 r. N. O-507/39;

Ks. Jan Laska, mian. wik. w Komajach, 17. VIII. 1939 r. N. O-510/39.

Ks. Leonard Rodziewicz, mianow. Dziek. Turgielskim, 19. VIII. 1939 r. N. O-518/39.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kanclerza Kurji.

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE.

Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 czerwca 1939 r. (Nr. II P-3524/39., o egzaminie praktycznym na nauczycieli religii rzymsko-katolickiej publicznych szkół powszechnych.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 18. VII. 1939 r. Nr. 5, poz. 182).

Na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 grudnia 1937 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli religii rzymsko-katolickiej w szkołach powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 4 z r. 1938, poz. 26) (patrz *Wiad. Archid.* Nr. 3 z roku 1938) zarządzam co następuje:

§ 1 Egzamin praktyczny dla świeckich nauczycieli religii rzymsko-katolickiej w publicznych szkołach powszechnych odbywa się na podstawie zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 grudnia 1928 r. zawierającego przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1929 r. Nr. 1, poz. 4), przyczem obowiązują następujące postanowienia szczegółowe:

1. Do § 3 i 4.

Przy egzaminie praktycznym na nauczyciela religii rzymsko-katolickiej członkowie kompletu egzaminacyjnego powinni być wyznania rzymsko-katolickiego, zaś jednym z członków kompletu powinien być duchowny nauczyciel religii rzymsko-katolickiej.

Członków Komisji z pośród duchownych nauczycieli religii rzymsko-katolickiej mianuje Kurator Okręgu Szkolnego w porozumieniu z właściwym Ordynariuszem i podaje mu do wiadomości skład Komisji Egzaminacyjnej.

W przypadku gdy inspektor szkolny (zastępca inspektora szkolnego) nie jest wyznania rzymsko-katolickiego, nie ma zastosowania przepis zawarty w ostatnim zdaniu § 4.

2. Do § 6.

Przy egzaminie praktycznym na nauczyciela religii rzymsko-katolickiej jedno streszczenie powinno odnosić się do treści książki dotyczącej nauki religii rzymsko-katolickiej.

3. Do § 10.

Przy egzaminie praktycznym na nauczyciela religii rzymsko-katolickiej część pierwsza egzaminu polega na szczegółowej wizytacji lekcji religii w klasach, w których kandydat stale uczy, przyczem komplet egzaminacyjny przysłuchuje się przynajmniej dwom lekcjom przeprowadzonym przez kandydata w dwu różnych klasach.

Komplet egzaminacyjny bada stopień dbałości kandydata o kulturę umysłową i religijno-moralną oraz o wychowanie religijne i obywatelskie uczniów i stara się wyrobić sobie na tej podstawie możliwie dokładny sąd o wpływie kandydata na rozwój umysłowy i religijno-moralny powierzonych mu dzieci.

4. Do § 11.

Przy egzaminie praktycznym na nauczyciela religii rzymsko-katolickiej należy w zakresie programu nauczania uwzględnić przede wszystkim obowiązujące programy nauki religii rzymsko-katolickiej w szkole powszechnej.

5. Do § 18.

Przy egzaminie praktycznym na nauczyciela religii rzymsko-katolickiej jednym z dwu członków oceniających pracę piśmienną kandydata powinien być duchowny nauczyciel religii rzymsko-katolickiej.

6. Do § 19.

Przy egzaminie praktycznym na nauczyciela religii rzymsko-katolickiej tematy lekcji wyznacza Prezes Komisji w porozumieniu z duchownym członkiem Komisji.

7. Do § 23 i § 26.

Przy egzaminie praktycznym na nauczyciela religii rzymsko-katolickiej obowiązują załączone wzory: a) świadectwa (załącznik 1), b) zaświadczenia (załącznik 2), c) protokołu (załącznik 3).

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
W. Świątostawski

Okólnik Nr. 37 z dnia 14-go czerwca 1939 roku (II P-3137/39) w sprawie kwalifikacji osób duchownych do nauczania religii rzymsko-katolickiej w szkołach powszechnych.

(Dz. Min. W. R. i O. P. z dn. 18 lipca 1939 r. Nr. 5, poz. 208).

W związku z zapytaniem niektórych Kuratorów Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że przez wymienione w § 1 b) rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 grudnia 1937 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli religii rzymsko-katolickiej w szkołach powszechnych (Dz. U. R. P. z r. 1938, Nr. 4, poz. 26) diecezjalne wyższe seminarja duchowne w Polsce należy rozumieć następujące zakłady teologiczne:

1. Arcybiskupie Seminarjum Duchowne w Poznaniu,
 2. Seminarjum Duchowne w Pelplinie,
 3. Rzymsko-katolickie Wyższe Seminarjum Duchowne Diecezji Włocławskiej we Włocławku,
 4. Seminarjum Metropolitalne w Warszawie,
 5. Wyższe Seminarjum Duchowne Rzymsko-katolickie w Płocku,
 6. Seminarjum Duchowne Rzymsko-katolickie w Sandomierzu,
 7. Seminarjum Duchowne Rzymsko-katolickie w Lublinie,
 8. Wyższe Seminarjum Duchowne imienia Benedykta XV w Janowie Podlaskim,
 9. Wyższe Seminarjum Duchowne Diecezji Łódzkiej,
 10. Seminarjum Duchowne Metropolitalne w Wilnie,
 11. Seminarjum Diecezjalne Większe w Łomży,
 12. Seminarjum Diecezjalne Wyższe imienia św. Tomasza z Akwinu w Pińsku,
 13. Zakład Teologiczny obrz. łac. w Przemyślu,
 14. Seminarjum Łuckie Większe,
 15. Zakład Teologiczny obrz. łac. w Tarnowie,
 16. Seminarjum Duchowne Rzymsko-katolickie w Kielcach,
 17. Seminarjum Archidiecezji Lwowskiej obrz. gr.-kat. we Lwowie,
 18. Greko-katolicki Naukowy Zakład Teologiczny w Przemyślu,
 19. Naukowy Zakład Teologiczny Greko-katolicki w Stanisławowie.
- W wykazie powyższym pominięto seminarja duchowne obrządku łacińskiego: lwowskie, krakowskie, częstochowskie i śląskie, ponieważ wychowankowie tych seminarjów odbywali i odbywają studia na wydziałach teologicznych uniwersytetów i podpadają pod § 1 a wspomnianego na wstępie rozporządzenia.

Dyrektor Departamentu (—) *Dr. M. Pollak.*

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

KOŁA REKOLEKCYJNE PRZY KOŚCIELE.

Doktor Kościoła, a zarazem wielki czciciel Matki Bożej, św. Alfons Marya Liguori powiada: „Jeśli chcesz wytrwać w dobrem i zbawić się, przystępuj często do Sakramentów świętych,

codziennie odprawiaj rozmyślanie, słuchaj nabożnie Mszy św., nawiedzaj Przenajświętszy Sakrament, nie zapominaj o rachunku sumienia, miej wielkie nabożeństwo do Matki Boskiej, Patronki wytrwałości, a przede wszystkim często polecaj się i ofiaruj całkowicie Panu Bogu, a zwłaszcza rano." (Rozmyślania, Christini C. SS. R. Tom I str. 531).

Ojciec św. Pius XI zaleca nadto jako jeden z najdzielniejszych środków wytrwania i uświęcenia — rekolekcje i dlatego w encyklice „Mens nostra” w te odzywa się słowa: „Najgorętszym pragnieniem mojem jest, aby duch rekolekcyjny owiał jak najszersze warstwy społeczeństwa katolickiego”.

A Synod Plenarny, odbyty na Jasnej Górze w Częstochowie w 1936 roku, domaga się, aby ta praca nad uświęceniem, była umiejętna, to jest planowa i systematyczna, mówi bowiem wyraźnie: „Wierni będą pielęgnowali i rozwijali w sobie nadprzyrodzone życie łaski” (Uchwała 55 § 1). A rozwój życia nadprzyrodzonego wymaga obok współdziałania z łaską Ducha św. koniecznie umiejętnej i wytrwałej pracy. Radzi też oprzeć tę pracę na nabożeństwie do świętych Patronów Polski, co mocno podkreśla w słowach: „W całym życiu Rzeczypospolitej powinna się skuteczniej zaznaczać cześć dla naszych Patronów niebieskich, Świętych i Błogosławionych” (Uchwała 114 § 1).

Według tych oto wskazań prowadzona jest praca w Kołach Rekolekcyjnych, ujęta w ramy podanego niżej regulaminu.

REGULAMIN.

Nazwa.

Koła Rekolekcyjne biorą swą nazwę od rekolekcyj, które członkowie poszczególnych Kół odprawiają każdego miesiąca przez jeden dzień, a przez kilka dni raz w roku — i od imion Świętych, którzy im patronują. Koło nosi więc nazwę: Koło Rekolekcyjne św. Stanisława Kostki albo K. R. St. Szymona z Lipnicy. i t. p.

Cel.

Celem Kół jest: wzorem świętych i przy ich pomocy dążyć do coraz ściślejzego zjednoczenia z Panem Jezusem.

Środki.

1. Naśladowanie cnót Zbawiciela za przykładem N. Maryi P. i Świętych Pańskich, a osobliwie świętych Patronów Polski.

2. Codzienne ranne rozmyślanie, czytanie duchowne oraz wieczorny rachunek sumienia; każdego miesiąca rekolekcje jednodniowe i kilkudniowe „zamknięte” raz w roku.

3. Zachowywanie regulaminu dnia czyli porządku codziennych swych zajęć, ułożonego przez siebie, a przez spowiednika zatwierdzonego.

Organizacja.

1. Organizacja jak w Żywym Różańcu: 15 członków Koła wybiera z pośród siebie kierownika, jego zastępcę, sekretarza oraz skarbnika.

2. Każde Koło, jako też każdy członek Koła przyjmuje i nosi imię jednego ze świętych Patronów Polski.

3. Asystentem kościelnym K. R. jest ks. Proboszcz danej parafii lub jego zastępca, względnie ks. Rektor kościoła lub jego zastępca.

Uwaga.

1. Koła Rekolekcyjne istnieją przy kościele albo samodzielnie albo też na terenie bractw lub stowarzyszeń religijnych, już istniejących, jak np.: Bractwa Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, Stowarzyszenia Żywego Różańca i t. p.

2. Cechą charakterystyczną Kół Rekolekcyjnych, odróżniającą od innych podobnych stowarzyszeń religijnych są:

1) rekolekcje jednodniowe każdego miesiąca i kilkudniowe raz w roku.

2) szczególna troska, aby we wszystkich swych czynnościach, od rana do wieczora, podobać się Panu Jezusowi, oraz kontrolowanie siebie pod tym zwłaszcza względem w codziennym wieczornym rachunku sumienia;

3) niezmordowana praca nad wykorzenieniem swoich wad, oraz ćwiczenie się w cnotach, tych osobliwie, na które zwraca uwagę Pan Jezus w kazaniu na górze, gdy mówi o ośmiu błogosławieństwach.

3. O planowej i systematycznej pracy nad sobą, jako też o ćwiczeniach, praktykowanych w Kołach Rekolekcyjnych, jak np.: o rozmyślaniu, rachunku sumienia, rekolekcjach, nabożeństwie do świętych Patronów Polski i t. p., mówi książeczka p. t. *Wzorem Świętych* (str. 132 — cena 1 zł.) Nakładem Biblioteki Czcicieli Świętych Polskich — Seminarjum Zagraniczne — Półtulice p. Nakto.

Koła Rekolekcyjne w Seminarjum.

Dobrzeby było, żeby takie koła Rekolekcyjne, *mutatis mutandis*, powstawały także w naszych seminarjach Duchownych; żeby ich członkowie poza rekolekcjami kilkudniowymi, odprawianymi raz w roku, odprawiali także każdego miesiąca rekolekcje jednodniowe.

Zachowywaliby w tym dniu ściśle milczenie, mogłoby to być np. w niedzielę: odprawiliby w stosownych godzinach przez kwadrans wspólne nawiedzanie Najświętszego Sakramentu i drogę Krzyżową, a jeden z członków Koła wygłosiłby lub odczytał na wspólnym zebraniu starannie opracowaną konferencję ascetyczną. W następnych miesiącach wygłaszałiby podobne konferencje kolejno inni członkowie Koła.

Tego rodzaju praca, zapoczątkowana w Seminarjum, mogłaby się przenieść po święceniach kapłańskich poza mury seminaryjskie.

Raz w miesiącu, przypuśćmy — pierwszy poniedziałek miesiąca, zjeżdżaliby się Konfratry, członkowie K. R. do jednego z kolegów — wypadaloby według kolei — np. po południu, aby tam jak kiedyś w Seminarjum podczas rekolekcji jednodniowych odprawić wspólnie nawiedzanie Przenajświętszego Sakramentu, Drogą Krzyżową, wysłuchać konferencji ascetycznej i odśpiewać „Pod Twoją obonę”... a copia confessoriorum dałaby niejednemu sposobność odprawienia spowiedzi świętej.

W tym dniu od rana — poza szkołą, urzędem parafjalnym i czynnościami parafjalnymi — obowiązywałoby ściśle milczenie. W godzinach rannych oprócz rozmyślania należałoby odprawić przez pół godziny czytanie duchowne.

Ta rzetelna praca nad sobą u nas kapłanów — budziłaby jeszcze większy zapał do życia religijnego u wiernych i tamowałaby fale bezbożnictwa, idące do nas od wschodu i zachodu.

Na „Kursie duszpasterskim” w Wilnie w jesieni 1937 roku wygłosili referaty m. in. J. M. ks. prof. dr. Alesander Wójcicki, ks. prof. dr. Ignacy Świrski, ks. prof. dr. Józef Wojtukiewicz. Tak w referatach jak i w dyskusji chodziło głównie o to, w jaki sposób walczyć ze spotykanem coraz częściej na parafii bezbożnictwem? Zauważyłem wtedy, że niemal wszyscy prelegenci ku ogólnemu zadowoleniu, jakby się z sobą porozumieli, kończyli swoje wywody oświadczeniem tej mniej więcej treści, że najskuteczniejszą dziś bronią w ręku kapłana w walce z bezbożnictwem — to jego osobista świętość.

X. Aleksander Piotrowski C. S. s. R.

Ś. P. KS. KANONIK FRANCISZEK SOKOŁOWSKI.

Dnia 4 sierpnia r. b. w Wilnie w domu emerytalnym przy kościele Bonifratrów Wileńskich zmarł ś. p. ks. kan. Franciszek Sokołowski.

Urodzony dn. 11 października 1864 r. w Pogirach ziemi Kowieńskiej z Kazimierza i Izabeli z Bujwidów, kształcił się ś. p. ks. kan. Franciszek Sokołowski najprzód w gimnazjum w Lipawie, a potem w Seminarjum Duchownem Wileńskim, święcenia kapłańskie otrzymał w lipcu 1889 r. w Kownie.

Św. p. ks. Franciszek Sokołowski zajmował kolejno następujące stanowiska: wikarego w Hanuszyszkach i Daugieliszkach, filjalisty w Butrymańcach, proboszcza w Strunojciach, Hanuszyszkach i Wasiliszkach. Zajmując wyżej wspomniane stanowiska, ś. p. ks. Franciszek Sokołowski jednocześnie nauczał w szkołach. W r. 1919 poświęca się wyłącznie pracy prefektorskiej w szkołach Grodzieńskich, a potem w Butrymańcach i Wilnie. W latach 1926 — 1928 pełni obowiązki filjalisty w Oranach, a następnie wycofuje się z pracy duszpasterskiej i osiada przy klasztorze Bonifratrów w Wilnie.

Ś. p. ks. Franciszek Sokołowski pełnił również obowiązki dziekana Raduńskiego i Wasiliskiego. Będąc proboszczem w Wasiliszkach, ś. p. ks. Franciszek Sokołowski wybudował tam okazały ozdobiony polichromją kościół i plebanję, częściowo swoim kosztem. Za starania włożone przy budowie tej świątyni, oraz za całokształt swej pracy dnia 16 lipca 1924 roku ś. p. ks. Franciszek Sokołowski został mianowany kanonikiem honorowym Kapituły Wileńskiej.

Krótkie to wyliczenie pełnionych przez ś. p. ks. Franciszka Sokołowskiego obowiązków pozwala domyślić się, iż był kapłanem gorliwym i roztroptym, skoro go władza kościelna wyróżniła godnością kanonika i zlecała mu trudne obowiązki dziekana. Jakoż rzeczywiście ś. p. ks. kan. Franciszek Sokołowski posiadał wiele zalet umysłu i serca. Cechowała go trzeźwość i jasność sądu, a jednocześnie wielka dobroć serca, gorliwość niezmordowana w pracy obok pogody usposobienia, które go nie opuszczało aż do śmierci.

Odszedł jeden z wybitnych przedstawicieli starszego pokolenia kapłanów, którzy pracowali w nader ciężkich warunkach, a którzy jednak wiele potrafili zdziałać: zachowali lud przy wierze swych ojców, pomimo że moskale wszystko czynili, by ją

wyrwać; potrafili lud utrzymać na dość wysokim stopniu moralności, tak że Niemcy w czasie wojny światowej ją podziwiali i szczerze jej zazdrościli; potrafili w czasach ciężkich, sami prześladowani i krępowani, wykrzesać wiele zapału i ofiarności. Niezawsze są doceniane te zasługi starszego pokolenia duchowieństwa. Inne dziś są warunki życiowe i inne niebezpieczeństwa zagrażają, lecz duch zaparcia się i poświęcenia, ukochania wiary i ojczyzny, tak pięknie uwidoczniiony w wielotomowej pracy Biskupa Kubickiego, jest piękną spuścizną po tych kapłanach, do których grona należał ś. p. ks. kanonik Franciszek Sokołowski.

Wieczne odpocznienie racz mu dać Panie.

Ks. K. Z.

Ś. p. Ks. Dziekan Paweł Szepecki

Szambelan Jego Świątobliwości.

Dnia 9 sierpnia r. b. zmarł w Turgielach długoletni proboszcz tamtejszy ś. p. Ks. Paweł Szepecki, dziekan Turgielski.

Ś. p. Ksiądz Paweł Szepecki urodził się dnia 10 stycznia 1859 r. w folw. Paryszkach ziemi Kowieńskiej z Jana i Teresy z Bohdanów, ukończył szkołę realną w Mitawie i Seminarjum duchowne w Wilnie, święcenia kapłańskie otrzymał w Wilnie 6 kwietnia 1884 r.

W latach 1844 — 1893 był wikarym, a potem administratorem w Mosarzu, w latach 1893 — 1895 — wikarym w Lidzie następnie od r. 1895 aż do swej śmierci proboszczem w Turgielach.

Od roku 1908 był dziekanem najprzód dekanatu Wileńskiego extra urbem, a potem Turgielskiego, po jego utworzeniu.

Będąc proboszczem w Turgielach, zbudował tu przepiękny i bogaty kościół, nie szczędząc pracy i środków, jakie tylko posiadał.

Ś. p. Ks. Paweł Szepecki był odznaczony godnością Szambelana Tajnego Jego Świątobliwości.

Z duchowieństwa, pracującego na wsi on tylko w naszej archidiecezji taką godność posiadał.

O ś. p. Ks. Pawle Szepeckim zbędną jest rzeczą wiele pisać; znał go każdy niemal kapłan naszej archidiecezji osobiście, a jeśli ktoś nie znał, to miał możność o nim wiele słyszeć.

Posiadał bowiem ś. p. Ks. Paweł Szepecki nieprzeparty urok dobroci, którą wszystkich do siebie pociągał i sobie zjednywał. Dość było raz w życiu z nim się zetknąć, by pozostało nazawsze o nim najmiłsze wspomnienie. Wielu zaś doświadczyło od Zmarłego rozmaitych dobrodziejstw. Wspomnę tu, że wykształcił własnymi

środkami jedenastu kapłanów i jednego doktora medycyny, który dziś bardzo poważne zajmuje stanowisko, a iluż to alumnów gościł w czasie feryj świątecznych i letnich u siebie, zawsze ich otaczając szczerą życzliwością i ojcowską dobrocią. Ta dobroć mu nawet urzędników moskali zjednywała.

Równie serdeczny stosunek łączył go z jego parafjanami, wśród których tak długo przebywał. Gdy zmarł, pomimo pilnej pracy w polu stawiło się na pogrzeb do 6000 parafjan, chcąc pożegnać swego proboszcza.

Pogrzebany został w Turgielach, gdzie tak długo przepracował i siły wszystkie sterał.

Wieczne odpocznienie racz mu dać Panie.

Ks. B. M.

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI.

Sprawozdanie

**z działalności Koła Wileńskiego Związku Polskiej Inteligencji Katolickiej
za czas od dnia 12 czerwca 1938 roku do dnia 11 czerwca 1939 roku.**

Koło Wileńskie Z. P. I. K. liczy 64 członków, w tem 14 prof. U. S. B.

Działalność Koła w okresie sprawozdawczym dzielimy na działy:

1. Życie religijne.
2. Pogłębianie i szerzenie światopoglądu katolickiego.
3. Działalność kulturalno - oświatowa.

I. Życie religijne.

Wspólnych Mszy św. trzy. Wszystkie w kaplicy Domu Sodalicyjnego (niedziela dnia 16 października i 16 listopada 1938 r. i 11. VI. 1939 r.) Zarząd Koła nie poczuwał się do częstszego, miesięcznego organizowania Mszy św. wspólnych z powodu małej frekwencji. Sprawa wymagałaby omówienia.

W okresie wielkanocnym były zorganizowane rekolekcje zamknięte dla profesorów U. S. B. i dla ogółu inteligencji katolickiej m. Wilna.

Rekolekcje zamknięte profesorów U. S. B. odbyły się w dniach 3 — 5 marca w majątku hr. A. Żółtow-

skiego Bolcieniki k/Bieniaków. Wzięło udział 10 osób. Kierownikiem duchowym był Ks. dr. Stefan Wyszyński, prof. Seminarium Duchownego we Włocławku.

Rekolekcje otwarte dla ogółu inteligencji katolickiej m. Wilna odbyły się w dniach 26 marca — 2 kwietnia włącznie w godzinach wieczornych w Bazylice Wileńskiej. Wzięło udział przeszło 860 osób, płatnych kart wstępu 837. Prowadził Ks. dr. Walery Jasiński, radca Kurji Biskupiej w Katowicach — wygłosił 9 konferencyj. Wyniki tych dwóch seryj rekolekcyj bardzo dobre.

II. Pogłębianie i szerzenie światopoglądu Katolickiego.

Działalność w tym zakresie dzielimy na:

1. na zebrania ogólne i odczyty publiczne,
2. działalność sekcyj.

1. *Sprawozdanie z działalności Koła w zakresie zebrań ogólnych*

z referatami dyskusyjnymi i odczytów publicznych.

1) Poniedziałek 17. X. — Ogólne zebranie Koła z referatem dyskusyjnym prof. dr. Fr. Bossowskiego p. t. „Opinia i jej znaczenie w życiu społecznym“.

2) Piątek 18. XI. — W Sali Śniadeckich U. S. B. ks. prof. dr. A. Pawłowski wygłosił publiczny odczyt ilustrowany przezroczami p. t. „Athos — Święta Góra chrześcijańskiego wschodu“ (wrażenia z podróży naukowej do Grecji).

Obecnych około 150 osób.

3) Poniedziałek 21. XI. — Ogólne zebranie Koła, poświęcone twórczości literackiej Jana Parandowskiego. P. Stan. Cywińska omówiła powieść tego pisarza p. t. „Niebo w płomieniach“. Po referacie ożywiona dyskusja.

4) Poniedziałek 28. XI. — Ogólne zebranie członków Koła poświęcone twórczości literackiej Jarosława Iwaszkiewicza. P. Wanda Achremowiczowa omówiła powieść tego pisarza p. t. „Młyn nad Utratą“ i „Pasje błędnomierskie“. Po referacie ożywiona dyskusja.

5) Poniedziałek 5. XII. — W Sali Śniadeckich U. S. B. prof. dr. J. Oko wygłosił publiczny odczyt ilustrowany przezroczami p. t. „Mussolini a Rzym starożytny“. Obecnych przeszło 250 osób.

6) Poniedziałek 12. XII. — Odczyt wspólny z Kołem Wileńskim Zjednoczenia Polskich Lekarzy Katolików. Dr. Brodowski z Warszawy wygłosił referat p. t. „Rodzina podstawą ładu społecznego i uszlachetnienia rasy“.

7) Poniedziałek 30. I. 39. — W Sali Śniadeckich U. S. B. prof. dr. Chmaj wygłosił I publiczny odczyt p. t. „Freudyzm“.

Obecnych przeszło 260 osób.

8) Poniedziałek 6. II. — W Sali Śniadeckich U. S. B. prof. dr. Chmaj

wygłosił II publiczny odczyt p. t. „Freudyzm“.

Obecnych przeszło 200 osób.

P. Red. Józef Kisielewski z Poznania — redaktor „Tęczy“ wygłosił 2 odczyty publiczne w Sali Śniadeckich U. S. B.

9) Poniedziałek 6. III. — „Rewolucja a dzień dzisiejszy“ (wrażenia z podróży do Niemiec). Obecnych 250 osób.

10) Wtorek 7. III. — „Katolicy tworzą literaturę“. Obecnych przeszło 90 osób.

11) Poniedziałek 17. IV. — W Sali Śniadeckich U. S. B. ks. Łukasz Sitko misjonarz Św. Wincentego a Paulo z polskiej placówki misyjnej w Wenchoń (Chiny) wygłosił odczyt publiczny p. t. „Księża Misjonarze Polscy w Południowych Chinach“. Obecnych przeszło 400 osób.

Ogólnie należy zauważyć, że działalność Koła w urabianiu opinii publicznej była dość wydajna. Dzienniki „Głos narodowy“ i „Słowo“ chętnie wysyłały na odczyty publiczne swych korespondentów i drukowały pochlebne sprawozdania. Dzięki temu Koło Wileńskie zyskuje w opinii publicznej coraz większe znaczenie.

2. Działalność sekcji.

Dwie sekcje działały: sekcja życia wewnętrznego i pedagogiczna. Ich działalność omówią osobne sprawozdania.

Przewodniczącym sekcji życia wewnętrznego był dyr. dr. Wacław Staszewski, a przewodnictwem sekcji pedagogicznej objął dnia 21 stycznia b. r. prof. dr. Ludwik Chmaj, prof. pedagogiki U. S. B. Kierownikiem ideowym sekcji życia wewnętrznego był Ks. prof. dr. M. Sopoćko, któremu Zarząd Koła wyraża serdeczne podziękowanie.

Sekcja społeczno - prawna i Akcje Katolickiej w stadium organizacji. Potrzeby i ramy działalności sekcji

Akcji Katolickiej omówił biuletyn Zarządu Głównego.

Nowowybrany Zarząd Koła zostawił po sobie wdzięczną pamięć, o ile te sekcje ostatecznie uruchomi. Ku temu jest potrzebne znaczne powiększenie liczby członków Koła zwłaszcza z młodszej generacji i czynniejszy udział wszystkich członków w pracach Koła.

III. Działalność kulturalno - oświatowa.

Działalność kulturalno-oświatowa polegała na prowadzeniu Biblioteki Wiedzy Religijnej i czytelnicy pism katolickich.

Osobne sprawozdanie ten dział omówi wyczerpująco.

Kierownictwo ogólne Biblioteki Wiedzy Religijnej od września ub. r., objęła p. Cecylja Bohdanowiczówna, kierownictwo Czytelnicy pism p. Anna Niekraszówna. Współpracowały z p. C. Bohdanowiczówną pp. A. Niekraszówna, A. Alibekówna, A. Malinowska, W. Rowieńska, A. Marcinkiewiczówna, St. Horesti, Mołodcówna i uczennice Gimn. S. S. Nazaretanek (i licealna).

Obsługa Biblioteki i Czytelnicy była wzorowa. Zarząd Koła niniejszem wyraża serdeczne podziękowanie wszystkim tym Paniom za tak bezinteresowną i ofiarną pracę zwłaszcza pp. C. Bohdanowiczównie i A. Alibekównie za gruntowną a żmudną pracę nad uporządkowaniem katalogów, inwentarzewego i bibliotecznego, w których było sporo braków, jak zwykle zdarzyć się może przy organizowaniu nowych instytucji.

Sprawozdanie z działalności Zarządu Koła.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 posiedzeń Zarządu Koła. Tematem posiedzeń Zarządu Koła były sprawy organizacyjne, jak sprawa działalności sekcji, odczytów

publicznych, zebrań ogólnych, reko-lekcji wielkopostnych.

Asystentem Koła w okresie sprawozdawczym był Ks. Prał. Leon Żebrowski, któremu Zarząd Koła składa serdeczne podziękowanie.

Ks. J. Czerniawski
sekretarz.

Wilno, dnia 11 czerwca 1939 roku:

Sprawozdanie sekcyjne.

1. Sprawozdanie Sekcji Życia Wewnętrznego.

Sekcja Życia Wewnętrznego odbyła w roku sprawozdawczym 16 zebrań. Zebrania odbywały się co 2 tygodnie w poniedziałki w lokalu Związku.

Na zebraniach: 1. czytano i dyskutowano Dzieje Apostolskie, 2. Prof. Trzebiński wygłosił szereg pogadanek biologicznych, uwzględniając zwłaszcza te zagadnienia, które często są wyzyskiwane jako rzekome argumenty do walki z religią. 3. Ks. Prof. Sopoćko, na prośbę członków Sekcji, podjął się omawiania na zebraniach tematów, związanych ściśle z życiem wewnętrznym. Na kilku ostatnich zebraniach było omawiane zagadnienie zgadzania się z wolą Bożą.

Poza tem jeden z członków Sekcji podjął się tłumaczenia i streszczenia na zebraniach książki angielskiego autora Orchard'a „Droga prostoty”, z powodu jednak przeciążenia pracą zawodową i obowiązkami rodzinnymi częściowo tylko zdołał ten program zrealizować.

Na zebraniach Sekcji frekwencja wynosiła przeciętnie 9 osób.

A. Niekrasz
Sekretarz Sekcji.

2. Sprawozdanie z działalności Sekcji Pedagogicznej.

W okresie sprawozdawczym odbyło się właściwie 6 zebrań Sekcji — mianowicie 4 zebrania ściśle sekcyjne

i 2 zaś zebrania Sekcja zorganizowała dla ogółu członków Koła — o twórczości literackiej J. Parandowskiego i J. Iwaszkiewicza. Patrz sprawozdanie z zebrań ogólnych i odczytów publicznych.

1. Dnia 7 września 1938 r. — Prof. Konstanty Matulewicz wygłosił referat dyskusyjny p. t. „Pedagogika Katolicka wobec współczesnej kultury”. Obecnych — 34 osób.

2. Dnia 22 stycznia 1939 r. — Prof. Dr. Ludwik Chmaj wygłosił referat dyskusyjny p. t. „Współczesne problemy nauki a katolicyzm”. Obecnych około 50 osób.

3. Dnia 12 lutego 1939 r. — Mgr Helena Obiezińska referuje artykuły Prof. Konińskiego z „Marchówka” p. t. „Chrześcijańska przebudowa świata”. Obecnych przeszło 30 osób.

4. Dnia 2 kwietnia b. r. — Ks. prof. dr. Walery Jasiński z Katowic wygłosił referat p. t. „Założenia światopoglądowe dydaktyki ogólnej”. Obecnych przeszło 50 osób.

Sprawozdanie

z Biblioteki Wiedzy Religijnej i Czytelni Pism Katolickich.

Biblioteka rozpoczęła swe czynności dnia 25. IX. 1938 r. Otwarta była 3 razy tygodniowo: we środy, piątki i soboty od godziny 16 do 19. 8 pań sprawowało dyżury. Podczas dyżurów środowych pomagały bardzo wydatnie uczennice gimnazjum S. S. Nazaretanek (I kl. licealna).

Czytelnictwo:

Przeciętna frekwencja dziennie — 10 osób. Od września do czerwca

korzystało z biblioteki 247 osób. Z tych 115 dawnych czytelników, nowych zaś przybyło 131 osoba.

Od początku istnienia Biblioteki do dnia 1. VI. 1939 r. zapisano czytelników — 664 osoby.

W marcu 1939 r. w ciągu 3 dni była otwierana Biblioteka i Czytelnia w porannych godzinach od 11 — 13, a to w celu ułatwienia korzystania z niej młodzieży, odbywającej wówczas rekolekcje.

Uczennice gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej i im. A. Czarotoryskiego zgłosiły się najliczniej. Oprócz tego brane były książki na rekolekcje do gimnazjum S. S. Nazaretanek i do Liceum Uniwersyteckiego im. A. Śniadeckich.

Stan Biblioteki:

Biblioteka liczy . . . 1992 książki

Od września 1938 roku

do czerwca 1939 roku

przybyło 194 „

Pochodzą one:

1) z darów 167 „

2) zakupionych . . . 30 „

W tem:

z Kasy Zw. Intel. Kat. . . 13 „

z Kasy Biblioteki . . . 17 „

Ofiarodawcy:

Najwięcej książek Biblioteka otrzymała z jubileuszowego daru Księgarni Św. Wojciecha ku uczczeniu 50-lecia Kapłaństwa J. E. Ks. Biskupa Michalkiewicza, a mianowicie: 79 książek z cyklu „Postacie Świętych”, 72 broszurki.

Naczelny Instytut Akeji Katolickiej przekazał 24 książki.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Wydawca: KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.

Redaktor: KS. JÓZEF PONIATOWSKI.

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie.

Z piśmiennictwa.

Ks. Henryk Weryński. W Apostolskiej szkole. Kraków 1939, str. 256, cena br. zł. 3.60, opr. zł. 4.40. Nakładem Apostolstwa Modlitwy, Kraków, ul. Kopernika 28.

Kiedy ukazał się zbiór refleksyj na tle niedzielnych lekcji mszalnych p. t. „Zew Apostolski” pióra Ks. Prof. Weryńskiego. Ks. Infułat Kłós tak pisał o tym zbiorze:

„Świeccy czytelnicy, światli katolicy szukają nieraz religijnych refleksyj, porywających swoją objawioną treścią. Niechaj więc teraz korzystają z tego źródła!

We formie doskonałej, w szacie słów prawdziwie pięknych, w jasnej świetle bogatych cytatów — znajdując w tej książce głębokie myśli, które mogą się stać zaczynem działań katolickich...”

Wszyscy czytelnicy, doceniający znaczenie poznania skarbów, zawartych w lekcjach mszalnych, przyjmą z radością refleksje na ich tle w nowym wydaniu, dostosowanym do jak najpełniejszego wykorzystania tych skarbów „zamkniętych i zapieczętowanych” dotąd dla wielu.

„W Apostolskiej szkole” — to książka niedzielna dla świeckich i kopalnia do przemówień i nauk dla kapłanów.

Ks. Biskup Dr. Tihomér. Tóth. Młodzieniec z charakterem. Listy do moich studentów. Z V-go wydania węgierskiego przełożyła E. Esterházy. Wyd. II, str. 346. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków. Cena egz. br. zł. 2.60, opr. 3.50.

W dwu klerunkach szła pisarska działalność niedawno zmarłego Ks. Biskupa Tótha; jako nowoczesny kaznodzieja oddał przez tomy swoich kazań, tłómaczonych na wszystkie ważniejsze języki, ogromne usługi duchowieństwu, a jako znakomity wychowawca młodzieży, serją świetnie pisanych książek dla młodzieży stanął w szeregu najwybitniejszych autorów młodzieżowych. Umiłowanie młodzieży, znajomość jej psychiki i życia, odczytanie w literaturze światowej, lekkość i barwność opowiadania — oto wielkie zalety książek Ks. Tótha.

Świeżo wydana w estetycznej szacie jedna z nich: „Młodzieniec z charakterem” — przedstawia w lekkiej, sugestywnej formie zasady wyrobienia charakteru, dlatego winien ją przeczytać każdy młody i młoda, a wychowawcy znajdą w niej doskonałego przewodnika w pracy wychowawczej.

GDY CHORE MASZ PŁUCA stosuj **BALSAM JEROZOLIMSKI**

wyrobu Laboratorium O. O. Bonifratrów w Wilnie i opatentowany przez Min. Op. Społ. Nr. rej. 1791. Leczy on skutecznie katar płuc, bronchit, uporczywy kaszel, ułatwia wyksztuszenie, wpływa pobudzająco na apetyt i dobre samopoczucie chorego.

Żądajcie tylko prawdziwego Balsamu Jerozolimskiego O. O. Bonifratrów.

Sprzedaż w każdej aptece i składach aptecznych.

Wytwórnia i główny skład: **Apteka Zakładowa O. O. Bonifratrów w Wilnie, Pl. Napoleona 6.**



O. MATKIEWICZ

Wilno, Zamkowa 12, vis à vis Skopówki

po-
leca: **Zegary i zegarki** różnych
firm

oraz wyroby jubilerskie. Tamże solidna naprawa zegarków z pełną gwarancją.

K. K. O. M. WILNA

UL. AD. MICKIEWICZA 11

ZAPEWNIĄ WKŁADCOM SWYM:

1. Stuprocentowe bezpieczeństwo i terminowy zwrot wkładów, gwarantowane: a) kapitałami własnymi i aktywami Kasy, rezerwami i ostrożną gospodarką Kasy; b) całym majątkiem Gminy miasta Wilna i jej dochodami; c) Funduszem Gwarancyjnym K. K. O.

2. Ustawowo zapewnia tajemnicę wkładów.

3. Korzystną stopę procentową.

4. Oprocentowania liczone **za cały czas**, od następnego dnia po wpłacie do dnia wypłaty wkładu.

5. **Dwukrotne** w ciągu roku dopisywanie procentów do kapitału, dokonywane w książeczkach **odręcznie po ich przedstawieniu**, poczynając już od 2 stycznia i 1 lipca.

6. **Możliwość lokaty uciślonej kwoty w złotych w złocie.**

7. Zwolnienie odsetek od wkładów od podatku od kapitałów i rent.

8. Prawo składania książeczek oszczędnościowych K. K. O. miasta Wilna w urzędach i przedsiębiorstwach na kaucje i wadja narówni z gotówką.

9. Prawne zwolnienie od egzekucji wkładu na książeczce do sumy 2.500 zł.

10. Swobodny wybór książeczek: a) imiennych, b) na okaziciela, c) za hasłem.

11. Możliwość otrzymania pożyczki na dogodnych warunkach.

12. Ochronę kapitału przed pożarem, kradzieżą i t.p.

13. Niezależność osobistą i podstawę dobrobytu.

14. Rozwój gospodarczy Wilna, oraz niezależność ekonomiczną Kraju.